

23. Quines dades aporten sobre Jesús les fonts romanes i jueves?

Els primers esments de Jesús en documents literaris fora dels escrits cristians es poden trobar en alguns historiadors hel·lènics i romans que van viure en la segona meitat del segle I o en la primera meitat del segle II; per tant, bastant propers als esdeveniments.

06/06/2006

El text més antic on s'esmenta, encara que d'una manera implícita, Jesús va ser escrit per un filòsof estoic originari de Samosata a Síria, anomenat Mara bar Sarapion, entorn de l'any 73. Es refereix a Jesús com «savi rei» dels jueus, i d'ell es diu que va promulgar «noves lleis», tal vegada en al·lusió a les antítesis del Sermó de la Muntanya (cf. Mt 5,21-48), i que de res no va servir als jueus matar-lo.

L'esment explícit de Jesús més antic i cèlebre és el de l'historiador Flavi Josep (*Antiquitates iudaicae* XVIII, 63-64) a la fi del segle I, també coneguda com *Testimonium Flavianum*. Aquest text que s'ha conservat en tots els manuscrits grecs de l'obra de Josep arriba a insinuar que podria ser el Messies, per la qual cosa molts autors opinen que va ser interpolat pels copistes medievals. Avui dia, els investigadors pensen que les paraules originals de

Josep havien de ser molt similars a les que s'han conservat en una versió àrab d'aquest text citada per Agapi, un bisbe de Hieràpolis, del segle X, on no figuren les presumibles interpolacions. Diu així: «Per aquest temps, un home savi anomenat Jesús va tenir una bona conducta i era conegut per ser virtuós. Va tenir com a deixebles moltes persones dels jueus i d'altres pobles. Pilat el va condemnar a ser crucificat i morir. Però els qui s'havien fet deixebles seus no van abandonar el seu mestratge i van contar que se'ls va aparèixer als tres dies de la crucifixió i estava viu, i que per això podia ser el Messies de qui els profetes havien dit coses meravelloses».

Entre els escriptors romans del segle II (Plini el Jove, *Epistolarum ad Traianum Imperatorem cum eiusdem Responsis liber X*, 96; Tàcit, *Anales XV*, 44; Suetoni, *Vida de Claudi*, 25,4) hi ha algunes al·lusions a la figura de

Jesús i a l'activitat dels seus seguidors.

En les fonts jueves, particularment al *Talmud*, hi ha també diverses al·lusions a Jesús i a certes coses que es deien d'ell que permeten corroborar alguns detalls històrics per unes fonts que no són gens sospitoses de manipulació cristiana. Un investigador jueu, Joseph Klausner, sintetitza així algunes de les conclusions que es poden deduir dels enunciats talmúdics sobre Jesús: «Hi ha enunciats fiables pel que fa a que el seu nom era Yeshua (Yeshu) de Natzaret, que “va practicar la fetilleria” (és a dir, que va realitzar miracles com era corrent en aquells dies) i la seducció, i que conduïa Israel pel mal camí; que es va burlar de les paraules dels savis i va comentar l'Esriptura de la mateixa forma que els fariseus; que va tenir cinc deixebles; que va dir que no havia vingut per a abrogar res de la

Llei ni per a afegir-li cosa alguna; que va ser penjat d'una fusta (crucificat) com a fals mestre i seductor, la vespra de Pasqua (que va caure en dissabte); i que els seus deixebles guarien malalties en el seu nom» (J. Klausner, *Jesús de Natzaret*, p. 44). El resum que fa, i els seus incisos, encara que exigirien precisions des del punt de vista històric, és suficientment expressiu del que es pot deduir d'aquestes fonts, que no és tot, però no és poc. Contrastant aquestes dades amb les procedentes dels autors romans, per tant, és possible assegurar amb certesa històrica que Jesús va existir i fins i tot conèixer algunes de les dades més importants de la seva vida.

Bibliografia: Joseph Klausner, *Jesús de Nazaret. Su vida, su época, sus enseñanzas* (Paidós, Barcelona 1989);

Romano Penna, *Ambiente histórico cultural de los orígenes del cristianismo* (Desclée de Brouwer, Bilbao 1994); Robert E. Van Voorst, *Gesù nelle fonti extrabibliche. Le antiche testimonianze sul Maestro di Galilea* (San Paolo, Cinisello Balsamo 2004); Francisco Varo, *Rabí Jesús de Nazaret* (B.A.C., Madrid, 2005) 99-127.

Francisco Varo

---

pdf | document generat
automàticament des de [https://
opusdei.org/ca-ad/article/23-ques-
dades-aporten-sobre-jesus-les-fonts-
romanes-i-jueves/](https://opusdei.org/ca-ad/article/23-ques-
dades-aporten-sobre-jesus-les-fonts-
romanes-i-jueves/) (22/03/2026)